

[Svend Heiselberg]

Det er min opfattelse, at det er nødvendigt med nytænkning for at få så mange af de unge ledige som muligt i arbejde. Der er uden tvivl mange ægtefæller, som i de første år af et barns opvækst gerne vil være hjemme, men blot ikke har økonomisk mulighed derfor. Derfor bør der foretages en række beregninger.

Besvarelse (23/3 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Det er meget svært at vurdere virkningerne af en tilskudsordning, der har det formål at motivere forældre til at forlade arbejdsmarkedet.

Hvor mange der i givet fald ønsker at modtage tilskuddet og dermed forlade arbejdsstyrken, afhænger af størrelsen af det økonomiske incitament, der tilbydes. Dette er ud over tilskuddet først og fremmest afhængigt af den hidtidige indkomst for den ægtefælle, der forlader arbejdsstyrken. Af betydning er endvidere sparede udgifter til daginstitution, transport, fagligt kontingent m.v. samt mulighed for større boligsikring, børnetilskud og overførelse af personfradrag til ægtefælle. Hvor stort det samlede økonomiske incitament skal være, for at en sådan ordning kan få væsentlig betydning, er det meget svært at bedømme.

Der findes ingen undersøgelser, der belyser sammenhængen mellem prisen for den offentlige børnepasning og kvinders tilbøjelighed til at forlade arbejdsmarkedet. Men et tilskud på 5.000 kr. pr. barn – selv kombineret med en besparelse på børnepasningen – må anses for en økonomisk støtte af et så beskedent omfang, at den kun vil gøre det økonomisk muligt for relativt få familier at tage mod tilbuddet. Dertil kommer, at motivationen for at forblive på arbejdsmarkedet ikke alene skyldes en økonomisk nødvendighed, men i lige så høj grad er betinget af uddannelsesmæssige og sociologiske forhold. På den baggrund forekommer det ikke sandsynligt, at 20.000 ægtepar tager imod tilbuddet, som det forudsættes i begrundelsen for spørgsmålet.

Med hensyn til de statsfinansielle konsekvenser er der fra socialministeriet for så vidt angår statens besparelse på daginstitutionsområdet indhentet følgende udtalelse:

»For så vidt angår besparelsen på daginstitutionsområdet kan det oplyses, at hvis det forudsættes, at 20.000 ægtepar med et gennemsnitligt antal børn under 7 år på 1,35 tager mod det tilbud, der skitseres i spørgsmålet, vil ordningen berøre 27.000 børn under skolealderen. Hvis det ligeledes forudsættes, at alle børn under andre omstændigheder vil opholde sig i institutioner eller kommunal dagpleje, og at der ikke vil ske en reduktion af ventelisterne i forbindelse med forslagens gennemførelse, vil der kunne spares 27.000 pladser fordelt på vuggestuer, børnehaver og kommunal dagpleje.

På den baggrund kan statens besparelse på børnepasningsområdet løseligt skønnes til 250 mill. kr. i løbende 1982-priser.

Dette beløb har dog kun teoretisk interesse, idet meget taler for, at besparelsen i realiteten bliver næsten ubetydelig. Dette skyldes, at de opstillede forudsætninger ikke kan anses for realistiske.

Ud over spørgsmålet om det realistiske i at forudsætte 20.000 modtagere af tilbuddet skal der tages hensyn til, at langtfra alle børn fra familier med to udearbejdende voksne bliver passet af det offentlige. Privat dagpleje og pasning hos slægtninge er fortsat udbredt. Desuden er det ikke i forslaget en betingelse, at børnene ikke passes af det offentlige. For familier, hvor en ægtefælle måtte forlade arbejdsmarkedet, vil dette derfor ikke nødvendigvis medføre, at børnene tages ud af institutionerne.

Endelig er det sandsynligt, at kommunerne vil reducere ventelisterne i forbindelse med en gennemførelse af det skitserede forslag. Ifølge socialstyrelsen stod knap 25.000 børn opført på venteliste i juli 1981. I denne opgørelse er fratrukket ufødte børn, børn, der allerede er i institution eller dagpleje, men som ønskes flyttet, samt børn, hvis forældre ikke i praksis har vist sig interesserede i en plads.»

Under forudsætning af, at 20.000 fuldtids-beskæftigede personer forlader arbejdsmarkedet, og at disse fuldt ud – hvad der næppe er sandsynligt – bliver erstattet af arbejdsløse, vil staten skønsmæssigt kunne spare 1,7 mia. kr. i arbejdsløshedsdagpenge. Heri skal dog modregnes for dagpengeudgifter, der er en følge af personaleafskedigelser på daginstitutionsområdet.

Endvidere skal modregnes tilskuddet, der med 5.000 kr. pr. barn til 27.000 børn – jfr.